

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 18.12.2017
COM(2017) 765 final

2017/0345 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

**uue psühhoaktiivse aine metüül 1-(2-fenüületüül)-4-
[fenüül(propanoüül)amino]piperidiin-4-karboksülaadi (karfentaniili) suhtes
kontrollimeetmete kehtestamise kohta**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

Nõukogu otsuses 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta¹ on sätestatud kolmeetapiline kord, mis võib viia uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmete kehtestamiseni Euroopa Liidus.

27. juulil 2017 avaldati nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 5 kohane Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) ja Europol'i ühisaruanne. 15. septembril 2017 taotles nõukogu komisjoni ja 13 liikmesriigi taotluse ja nõukogu eelnimetatud otsuse artikli 6 lõike 1 alusel, et hinnataks, milline on uue psühhoaktiivse aine metüül 1-(2-fenüületüül)-4-[fenüül(propanoüül)amino]piperidiin-4-karboksülaadi (karfentaniili) kasutamisest, tootmisest ja selle salakaubana vedamisest tulenevad ohud ja organiseeritud kuritegevuse osa selles ning selle aine suhtes rakendatud kontrollimeetmete võimalik mõju.

EMCDDA teaduskomitee hindas kooskõlas nõukogu otsuse artikli 6 lõigetega 2, 3 ja 4 karfentaniiliga seotud ohte. Riskihindamisaruanne esitati komisjonile ja nõukogule 14. novembril 2017. Riskihindamise peamised tulemused on järgmised.

- Karfentaniil on sünteetiline opioid ja väga sarnane fentanüüliga, mis on rahvusvaheliselt kontrollitav aine. Karfentaniil on üks kõige mõjusamaid opioidil põhinevaid narkootilisi valuvaigisteid.
- Karfentaniili kohta esitati EMCDDA-le ametlik teade veebruaris 2013. Seitse liikmesriiki on teatanud kokku 60 surmajuhtumist, mis on seotud karfentaniiliga. Vähemalt kuuel juhul oli surma otsene või tõenäoline põhjus karfentaniil.

Nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 8 lõike 1 kohaselt esitab komisjon kuue nädala jooksul pärast riskihindamisaruande saamist nõukogule kas algatuse uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmete kehtestamiseks liidus või aruande, milles selgitab, miks ta ei pea seda vajalikuks. Vastavalt Euroopa Kohtu 16. aprilli 2015. aasta otsusele liidetud kohtuasjades C-317/13 ja C-679/13 tuleb enne nõukogu otsuse 2005/387/JSK artikli 8 lõikel 1 põhineva õigusakti vastuvõtmist konsulteerida Euroopa Parlamendiga.

Komisjon on riskihindamisaruande järelduste alusel seisukohal, et kõnealuse aine suhtes on põhjust kehtestada kontrollimeetmed kogu liidus. Riskihindamisaruande kohaselt on karfentaniili akuutne toksilisus selline, et võib inimeste tervist tõsiselt kahjustada.

2. ETTEPANEKU EESMÄRK

Käesoleva nõukogu rakendusotsuse ettepaneku eesmärk on kutsuda liikmesriike üles kehtestama karfentaniili suhtes kontrollimeetmed ja kriminaalkaristused, mis on ette nähtud liikmesriikide õigusaktidega, millega täidetakse ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtsest konventsioonist (muudetud 1972. aasta protokolliga) tulenevaid kohustusi.

¹ ELT L 127, 20.5.2005, lk 32.

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS

uue psühhoaktiivse aine metüül 1-(2-fenüületüül)-4-[fenüül(propanoüül)amino]piperidiin-4-karboksülaadi (karfentaniili) suhtes kontrollimeetmete kehtestamise kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 10. mai 2005. aasta otsust 2005/387/JSK uusi psühhoaktiivseid aineid käsitleva teabe vahetuse, riski hindamise ja kontrolli kohta,² eriti selle artikli 8 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi arvamust³

ning arvestades järgmist:

- (1) Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskuse (EMCDDA) laiendatud teaduskomitee koostas eriistungil otsuse 2005/387/JSK artikli 6 kohaselt riskihindamisaruande uue psühhoaktiivse aine metüül 1-(2-fenüületüül)-4-[fenüül(propanoüül)amino]piperidiin-4-karboksülaadi (karfentaniili) kohta ja esitas selle seejärel 14. novembril 2017 komisjonile ja nõukogule.
- (2) Karfentaniil on sünteetiline opioidid ja väga sarnande fentanüüliga, mis on kontrollitav aine ja mida kasutatakse laialdaselt meditsiinis operatsioonide käigus üldanesteesia osana ning valuravis. Karfentaniil on üks kõige mõjusamaid opioididil põhinevaid narkootilisi valuvaigisteid.
- (3) Karfentaniili kohta esitati pärast aine esmakordset avastamist detsembris 2012 EMCDDA-le ametlik teade veebruaris 2013. Viimase kahe aasta jooksul on aine muutunud kättesaadavamaks ja õiguskaitsetöötajad on seda sagedamini konfiskeerinud. Kuna aine esinemist regulaarselt ei kontrollita, võib arvata, et tegelikkuses esineb seda aruandluses kajastatust rohkem. Seitse liikmesriiki teatasid kokku rohkem kui 800 konfiskeerimisest, millest neljandik leidis aset 2017. aasta esimeses pooles. Enamasti konfiskeeriti karfentaniil pulbri kujul. Mõnel korral on seda konfiskeeritud ka vedelal kujul. Avastatud kogused on suhteliselt väikesed. Samas tuleb aga arvestada sellega, et fentanüülile omaselt on aine toime väga tugev.
- (4) Seitse liikmesriiki on teatanud kokku 60 karfentaniiliga seotud surmajuhtumist ajavahemikus november 2016–juuni 2017. Paljud surmajuhtumid on esinenud kõrge riskitasemega uimastitarbijate seas, nagu heroïinisüstijad. Paljudel juhtudel avastati lisaks ka muid narkootikume, sealhulgas morfiini ja muid fentaniile. Vähemalt kuuel juhul oli surma otsene või tõenäoline põhjus karfentaniil; mitmel ülejäänud juhul on surma põhjus veel väljaselgitamisel. Peale selle teatasid kaks liikmesriiki karfentaniiliga seotud kolmest ägedast mürgistusest, mis ei lõppenud surmaga.

² ELT L 127, 20.5.2005, lk 32.

³ ELT C , , lk .

Tõenäoliselt toimib naloksoon karfentaniili põhjustatud mürgistuse korral vastumürgina. Kuna aine esinemist regulaarselt ei kontrollita, jäävad nii mürgistused, mis ei lõppe surmaga, kui ka surmad tõenäoliselt tihti avastamata ja aruandluses kajastamata. Juhuslik kokkupuude karfentaniiliga võib ohustada korrakaitsejaid, pääste- ja hädaabiteenistuse, meditsiini- ja kohtuekspertiisi labori töötajaid, samuti kinnipidamisasutuste ja postitöötajaid.

- (5) Organiseeritud kuritegevuse võimaliku seotuse kohta karfentaniili liidus tootmise, levitamise (salakaubaveo) ja tarnimisega on vähe andmeid. Sellega seoses teatas üks liikmesriik, et fentaniilide, sealhulgas karfentaniili salakaubavedu ja levitamine on selles liikmesriigis peaaegu täielikult seotud organiseeritud kuritegelike rühmitustega. Kättesaadavad andmed osutavad, et karfentaniili toodetakse Hiinas ja Hongkongis asuvates keemiaettevõtetes. Andmete põhjal ei saa ka välistada, et fentaniile võidakse toota ka liidus.
- (6) Karfentaniili müüakse internetis nii pinnaveebis kui ka pimevõrgus väikestes ja hulgikogustes nii narkootikumi kui ka teadusuuringutes kasutatava kemikaali, ravimite vaheaine või ebaseaduslike opioidide nn seadusliku aseainena peamiselt pulbri kujul. Konfiskeerimiste ja surmajuhtumite andmed osutavad sellele, et karfentaniili segatakse heroini, fentanüüli ja muude fentaniilidega, müüakse ebaseaduslikul opioidide turul ja seda süstivad opioidide, sealhulgas heroini tarbijad. On ebatõenäoline, et kasutajad teavad, et nad kasutavad karfentaniili.
- (7) Karfentaniili on Ameerika Ühendriikides lubatud kasutada veterinaarmeditsiinis suurte loomade liikumisvõimeks muutmiseks. Võimalik, et ainet kasutatakse liidus vähesel määral veterinaarmeditsiinis ektemporaalselt valmistatavates ravimites kooskõlas siseriiklike õigusaktidega. Teadusuuringutes on karfentaniili radioaktiivselt märgistatud vorm laialdaselt kasutusel. Karfentaniili kasutatakse ka analüütilise võrdlusstandardina ja teadusuuringutes.
- (8) Riskihindamisaruandest nähtub, et üksikisiku ja rahvatervise- ning sotsiaalsete riskide kohta andmete puudumise tõttu tuleks mitmetele karfentaniiliga seotud küsimustele vastamiseks teha täiendavaid uuringuid. Siiski on ainest tervisele ja ühiskonnale tuleneva ohu kohta kättesaadavad tõendid ja andmed piisavad, et nende alusel ja võttes arvesse aine sarnasust fentanüüliga kehtestada karfentaniili suhtes kogu liidus kontrollimeetmed.
- (9) Karfentaniili ei ole loetletud ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtse konventsiooni ega ÜRO 1971. aasta psühhotroopsete ainete konventsiooni alusel kontrollitava ainenä. Aine suhtes on käimas hindamine ÜRO süsteemis ja see vaadati läbi 2017. aasta 6.–10. novembril Genfis toimunud Maailma Terviseorganisatsiooni uimastisõltuvuse eksperdikomisjoni 39. koosolekul. See ei takista liidul vastu võtta otsust, millega kehtestada aine suhtes kontrollimeetmed.
- (10) Arvestades, et 12 liikmesriiki on siseriiklike uimastikontrolli õigusaktide alusel kehtestanud karfentaniili suhtes kontrolli ning neli liikmesriiki on kehtestanud karfentaniili suhtes kontrolli muude õigusaktide alusel, aitaks selle aine suhtes kogu liidus kontrollimeetmete kehtestamine vältida takistuste tekkimist piiriüleses õiguskaitstes ja õigusalas koostöös ning aitaks kaitsta ohtude eest, mida selle aine kättesaadavus võib põhjustada.
- (11) Otsusega 2005/387/JSK antakse nõukogule rakendamisvolitused, et reageerida liidu tasemel kiiresti ja eksperditeadmistele tuginedes liikmesriikide poolt avastatud ja teada antud uute psühhoaktiivsete ainete esilekerkimisele, kehtestades liidus nimetatud

ainete suhtes kontrollimeetmed. Kuna on täidetud selliste rakendamisvolituste teostamiseks vajalikud tingimused ja kord, tuleks võtta vastu rakendusotsus, et kehtestada karfentaniili suhtes kontrollimeetmed kogu liidus.

- (12) Raamotsus 2005/387/JSK on Taanile siduv ja seepärast osaleb ta käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (13) Raamotsus 2005/387/JSK on Iirimaaale siduv ja seepärast osaleb ta käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel.
- (14) Otsus 2005/387/JSK ei ole Ühendkuningriigile siduv ning seepärast ei osale ta käesoleva otsuse vastuvõtmisel ja kohaldamisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldata,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Euroopa Liidus kehtestatakse kontrollimeetmed uue psühhoaktiivse aine metüül 1-(2-fenüületüül)-4-[fenüül(propanoüül)amino]piperidiin-4-karboksülaadi (karfentaniili) suhtes.

Artikkel 2

Liikmesriigid võtavad vastavalt oma siseriiklikule õigusele hiljemalt [*üks aasta pärast käesoleva otsuse avaldamise kuupäeva*] vajalikud meetmed, et kehtestada artiklis 1 osutatud uue psühhoaktiivse aine suhtes kontrollimeetmed ja kriminaalkaristused, mis on ette nähtud liikmesriikide õigusaktidega, millega nad täidavad ÜRO 1961. aasta narkootiliste ainete ühtsest konventsioonist (muudetud 1972. aasta protokolliga) tulenevaid kohustusi.

Artikkel 3

Käesolev otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolevat otsust kohaldatakse kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*